URZĄD MIASTA ZAMOŚĆ

Akceptuję:

akceptuję

PREZYDENT MIASTA ZAMOŚĆ
Rafał Zwolak

Materiały na sesję
Rady Miasta Zamość

Informacja
o stanie przygotowań do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej w mieście Zamość w latach 2025 – 2026 oraz zamierzenia na lata 2027 - 2028

ZAMOŚĆ, CZERWIEC 2026 R.

INFORMACJA

o stanie przygotowań miasta Zamość do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej

za okres 2025–2026

sporządzona na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej

---

Wprowadzenie

Niniejsza informacja przedstawia stan przygotowań miasta Zamość do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, ze szczególnym uwzględnieniem:

- Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (str. 3);
- Stanu infrastruktury i zasobów (str. 13);
- Szkoleń, ćwiczeń i przygotowania kadry (str. 26);
- Współpracy z podmiotami ochrony ludności str. 30);
- Wkładu do Krajowego Planu Ewakuacji (str. 34);
- Przygotowania i wykorzystania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa (str. 37);
- Oceny stanu przygotowań (str. 41);
- Kierunków działań na kolejne lata (str. 43)
- Podsumowania (str. 44).

Dokument obejmuje działania realizowane w okresie od marca 2024 r. do czerwca 2026 r.

I. Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

1. Założenia Programu OLiOC

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zamość realizuje zadania wynikające z *ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej* oraz Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026, zatwierdzonego uchwałą Nr 72 Rady Ministrów z dnia 27 maja 2025 r. Program stanowi podstawowy instrument wspierający działania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony ludności, obrony cywilnej oraz zwiększania odporności na zagrożenia.

Miasto Zamość konsekwentnie realizuje przedsięwzięcia ukierunkowane na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz wzmacnianie gotowości do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Istotnym elementem tych działań jest pozyskiwanie i wykorzystanie środków finansowych z budżetu państwa przeznaczonych na rozwój lokalnego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Niniejsza informacja przedstawia zakres działań zrealizowanych przez Miasto Zamość w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, w szczególności w obszarze wykorzystania przyznanych środków finansowych oraz realizacji przedsięwzięć służących zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców i odporności miasta na zagrożenia.

2. Realizacja Programu OLiOC

Realizacja Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w 2025 r.

Na realizację zaplanowanych zadań w 2025 roku Beneficjent środków - Miasto Zamość otrzymało dotację celową z budżetu państwa w łącznej wysokości **8 127 816,00 zł.** W celu realizacji przedsięwzięć przewidzianych w Programie zawarto łącznie 14 umów o udzielenie dotacji celowej na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Przyznane środki zostały przeznaczone na realizację zadań w następujących obszarach:

- Obszar 1 – Obiekty zbiorowej ochrony – 1 umowa;
- Obszar 2 – Zabezpieczenie logistyczne i zapewnienie ciągłości dostaw – 8 umów;
- Obszar 3 – Utrzymanie i rozwój podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych, w tym krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz jednostek ochrony przeciwpożarowej – 4 umowy;
- Obszar 4 – Edukacja, szkolenia oraz baza i zaplecze szkoleniowe – 1 umowa.

Środki przeznaczono przede wszystkim na rozwój infrastruktury służącej ochronie ludności, w tym obiektów zbiorowej ochrony, a także na wzmocnienie zabezpieczenia logistycznego

miasta oraz zapewnienie ciągłości dostaw w sytuacjach kryzysowych. Istotnym elementem programu było również wsparcie podmiotów odpowiedzialnych za reagowanie w sytuacjach zagrożenia, w tym jednostki Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Ponadto część środków skierowano na działania szkoleniowe, których celem było podnoszenie poziomu przygotowania służb w zakresie właściwego postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych. W ramach realizacji programu zrealizowano **13 umów o łącznej wartości 6 482 518,88 zł**, obejmujących m.in. zakup specjalistycznego sprzętu technicznego i ratowniczego, w tym koparki, cystern na wodę, agregatów prądotwórczych oraz radiotelefonów. Zadania obejmowały również opracowanie dokumentacji dotyczącej miejsc doraźnego schronienia dla ludności oraz przeprowadzenie szkoleń z zakresu reagowania kryzysowego. Wsparciem objęto również **Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu**, poprzez zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego, pojazdu typu pick-up, wyposażenia ochronnego dla strażaków oraz zapewnienie środków finansowych na utrzymanie bieżącej gotowości operacyjnej jednostki.

Realizatorami poszczególnych zadań były: Miasto Zamość, Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Zamościu, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zamościu oraz Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu.

1. **Miasto Zamość** realizowało 3 umowy:
1) Umowa Nr 2182 – zadanie: zakup radiotelefonów na **kwotę 8 816,00 zł;**
2) Umowa Nr 2169 – zadanie: szkolenie osób wykonujących zadania związane z ochroną ludności i obroną cywilną na **kwotę 30 000,00 zł;**
3) Umowa Nr 2210 – zadania: 1. Opracowanie dokumentacji dotyczącej stanu obiektów budowlanych oraz 2. Ekspertyzy Miejsc Doraźnego Schronienia na **kwotę 584 000,00 zł;**

2. **Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Zamościu** - Realizator zadania – jako wyznaczony przez Prezydenta Miasta Zamość podmiot Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej realizował 1 umowę:
1) Umowa Nr 2181 – zadanie: zakup agregatów mobilnych na **kwotę 1 260 000,00 zł;**

3. **Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o**. w Zamościu - Realizator zadania – jako wyznaczony przez Prezydenta Miasta Zamość podmiot Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej realizował 2 umowy:
1) Umowa Nr 2474 – zadania: 1. Zakup cystern na wodę, 2. Zakup agregatów stacjonarnych na **kwotę 2 059 145,00 zł;**
2) Umowa Nr 3849 – zadanie: Zakup koparki **na kwotę 1 430 855,00 zł;**

4. **Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu** - Realizator zadania - realizowała 8 umów:

1) Umowa 2162 - zadanie: Naprawy, remonty, przeglądy, serwisy, kalibracje, wzorcowania, konserwacje, legalizacje sprzętu i wyposażenia wraz z kosztami transportu, dostaw oraz dojazdów serwisowych, zakup elementów zużytych w wyniku eksploatacji oraz wynikających z czasookresu użytkowania do wykorzystania w miejscach napraw i w bazach serwisowych, zlokalizowanych w siedzibach PSP wraz z kosztami transportu, dostaw oraz dojazdów serwisowych na **kwotę 450 000,00 zł;**
2) Umowa Nr 2163 – zadanie: Rezerwa wyposażenia ratownika (hełm ochronny, kamizelka ochronna, gogle, komplety masek z filtropochłaniaczami, kpl. ubrań ochronnych min. kategorii III, umundurowanie specjalne i wyposażenia osobiste na **kwotę 1 250 000,00 zł;**
3) Umowa Nr 2164 – zadanie: Zakup zapasów wody pitnej na **kwotę 10 000,00 zł;**
4) Umowa Nr 2165 – zadanie: Zakup plecaków medycznych na **kwotę 25 000,00 zł;**
5) Umowa Nr 2166 – zadanie: Zakup magazynu energii na **kwotę 120 000,00 zł;**
6) Umowa Nr 2167 – zadanie: Zakup i wymiana samochodów typu pick-up na **kwotę 450 000,00 zł;**
7) Umowa Nr 2168 – zadanie: Zakup mobilnego agregatu prądotwórczego na **kwotę 100 000,00 zł;**
8) Umowa Nr 2211 – zadanie: „Utrzymanie gotowości ratownictwa specjalistycznego (SGR PSP) w Polsce (ubrania gazoszczelne, wentylator oddymiający o napędzie elektrycznym, zestaw poduszek wysokociśnieniowych, zestaw narzędzi pomocniczych hydraulicznych, kamera termowizyjna, agregaty prądotwórcze walizkowe, sprężarka butli powietrznych, zestaw narzędzi akumulatorowych, aparaty powietrzne ze zintegrowanym automatem płucnym i adapterem - z maską z kamerą termowizyjną, sygnalizatorem bezruchu, butla kompozytowa, aparat powietrzny komplet z maską powietrzną)" na **kwotę 350 000,00 zł;**

Na podstawie podpisanych umów zakupiono:
Miasto Zamość:

1. Radiotelefony – 2 szt.
2. Przeprowadzono 1 szkolenie dla osób wykonujących zadania związane z ochroną ludności i obroną cywilną, którym objęto 64 osoby, w tym kadrę kierowniczą Urzędu Miasta Zamość, jednostek podległych oraz placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta.

Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Zamościu:

1. Mobilny agregat prądotwórczy o mocy 7,0 kW – 1 szt.
2. Mobilny agregat prądotwórczy o mocy 3,2 kW – 2 szt.
3. Mobilny agregat prądotwórczy o mocy 200 kW – 2 szt.
4. Mobilny agregat prądotwórczy o mocy 80 kW – 1 szt.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zamościu:

1. Koparko – Ładowarka CATERPILLAR 428 o mocy 52 kV – 1 szt.
2. Cysterna do transportu i dystrybucji wody pitnej o pojemności 1000 l – 3 szt.
3. Cysterna do transportu i dystrybucji wody pitnej o pojemności 2000 l – 1 szt.
4. Agregat prądotwórczy stacjonarny o mocy 900 kVA – 2 szt.
5. Agregat prądotwórczy stacjonarny o mocy 275 kVA – 1 szt.
6. Agregat prądotwórczy stacjonarny o mocy 110 kVA – 2 szt. na kwotę 397 290,00 zł z czego 200 000,00 środki z dotacji, 197 290,00 zł wkład własny spółki.

Spółka zakupiła 5 agregatów stacjonarnych, z czego 1 na potrzeby budynku Przepompowni Ścieków w Zamościu, 1 na potrzeby budynku ujęcia wody – Studnia Kresowa w Zamościu, 3 na potrzeby 20 budynków Oczyszczalni Ścieków w Zamościu, które łącznie zabezpieczają

potrzeby 22 budynków. Zakupione agregaty w pełni zabezpieczają autonomię energetyczną tych obiektów w przypadku przerw w dostawie energii elektrycznej. Spółka Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Zamościu wykonała przyłącza w ramach środków własnych.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu:

1. Samochód typu pick-up – 1 szt.
2. Mobilny agregat prądotwórczy – 1 szt.
3. Magazyn energii – 2 szt.
4. Plecak medyczny – 5 szt.
5. Zapasy wody pitnej – 7812 szt. butelek
6. Zestaw narzędzi akumulatorowych – 2 szt.
7. Aparat powietrzny – 4 szt.
8. Akumulatorowy wentylator oddymiający – 1 szt.
9. Zestaw poduszek wysokościowych – 1 szt.
10. Taktyczna kamera termowizyjna – 1 szt.
11. Agregat prądotwórczy – 1 szt.

12. Sprężarka – 1 szt.
13. Kombinezon gazoszczelny – 4 szt.
14. Nożyce hydrauliczne – 1 szt.
15. Odzież specjalną 4-częściową – 60 kpl.
16. Obuwie specjalne – 117 par.
17. Hełmy strażackie – 50 szt.
18. Kominiarki strażackie – 17 szt.
19. Kominiarki – 110 szt.
20. Rękawice do ratownictwa taktycznego – 110 szt.
21. Maska z filtropochłaniaczem – 60 szt.
22. Odzież ochronna przeciwchemiczna – 60 kpl.
23. Rękawice robocze – 110 szt.
24. Zestaw ochronny kuloodporny – 60 szt.
25. Rękawice specjalne strażackie – 155 par.
26. Przeprowadzono naprawy, remonty, przeglądy, serwisy, kalibracje, wzorcowania, konserwacje, legalizacje sprzętu i wyposażenia wraz z kosztami transportu, dostaw oraz dojazdów serwisowych, zakup elementów zużytych w wyniku eksploatacji oraz wynikających z czasookresu użytkowania do wykorzystania w miejscach napraw i w bazach serwisowych, zlokalizowanych w siedzibach PSP wraz z kosztami transportu, dostaw oraz dojazdów serwisowych.

Beneficjent - Miasto Zamość z 14 podpisanych umów zrealizowało zadania z 13 umów na **łączną kwotę 6 482 518,88 zł**, natomiast pomimo podejmowanych działań nie udało się zrealizować 1 umowy Nr 2210 i tym samym wykorzystać przyznanej dotacji, w zakresie zadań dotyczących Opracowania dokumentacji dotyczącej stanu obiektów budowlanych na kwotę 120 000,00 PLN oraz Ekspertyz Miejsc Doraźnego Schronienia na kwotę 464 000,00 PLN.

W zakresie zadania pn. **„Ekspertyzy Miejsc Doraźnego Schronienia”** przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, wyłoniono wykonawcę w wyniku postępowania odwoławczego, w tym do Krajowej Izby Odwoławczej oraz ustalono termin podpisania umowy z wykonawcą. W dniu 21 listopada 2025 r. wykonawca przybył do Zamościa i przeprowadził ostateczną, szczegółową analizę warunków realizacji przedmiotu zamówienia, polegającą na oględzinach wybranych miejsc doraźnego schronienia. Niestety, po przeprowadzeniu wizji lokalnej tych pomieszczeń, w dniu 26 listopada 2025 r. złożył oświadczenie o rezygnacji z podpisania umowy. Wskazał, że przyczyną tej decyzji jest niemożliwy do dotrzymania, przy zachowaniu należytej jakości zbyt krótki termin realizacji umowy. Nadmienił, że pomimo dołożenia wszelkich starań i podjęcia prób organizacji harmonogramów, nie jest w stanie zagwarantować wykonania zamówienia w wymaganym czasie bez ryzyka narażenia obu stron na negatywne konsekwencje. Wskutek braku dalszych ofert unieważniono postępowanie. Wykonawca wykazał zainteresowanie realizacją zadania pod warunkiem wydłużenia terminu jego realizacji. Dlatego zasadnym było przedłużenie terminu realizacji zadania do dnia 31 marca 2026 r. Wobec czego Miasto Zamość przedłożyło do Wojewody Lubelskiego propozycję zadań, których termin powinien zostać wydłużony do dnia 31 marca 2026 r. w ramach wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Zgłoszona propozycja uzyskała akceptację Ministerstwa Finansów i Gospodarki, wobec czego zadanie zostało wykonane w marcu 2026 roku.

W zakresie zadania pn**. „Opracowanie dokumentacji dotyczącej stanu obiektów budowlanych”** również przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego. Niestety, w wyznaczonym terminie składania ofert nie została złożona żadna oferta, wobec czego unieważniono postępowanie. Następnie, w celu udzielenia zamówienia zaproszono potencjalnego wykonawcę do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki, celem omówienia istotnych postanowień umowy, w tym ceny. Ich termin wyznaczono na dzień 28 października 2025 r. Niestety, wykonawca nie przystąpił do negocjacji, nie złożył żadnych oświadczeń i dokumentów, ani w żaden inny sposób nie wykazał zainteresowania przedmiotowym postępowaniem, wobec czego w dniu 31 października 2025 r. unieważniono postępowanie.

Jak ustalono przyczyną tej decyzji był niemożliwy do dotrzymania zbyt krótki termin realizacji umowy. Nawiązano także kontakt z kolejnym potencjalnym wykonawcą zadania, który wykazał zainteresowanie realizacją zadania i podpisaniem umowy, niestety także w tym przypadku na przeszkodzie stanął zbyt krótki termin realizacji umowy. Wykonawca wykazał zainteresowanie realizacją zadania pod warunkiem wydłużenia terminu jego realizacji. Dlatego zasadnym było przedłużenie terminu do dnia 31 marca 2026 r., zwłaszcza, że wykonanie tej dokumentacji jest niezbędne, aby przystąpić do realizacji kolejnego zadania tj. przebudowy budowli ochronnych na które Miasto Zamość otrzymało środki finansowe na 2026 r. Wobec czego Miasto Zamość przedłożyło Wojewodzie Lubelskiemu propozycję zadań, których termin powinien zostać wydłużony do dnia 31 marca 2026 r. w ramach wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Niestety zgłoszona propozycja nie uzyskała akceptacji Ministerstwa Finansów i Gospodarki. W związku z zaistniałą sytuacją zadanie w zakresie „Opracowanie dokumentacji dotyczącej stanu obiektów budowlanych" zostało zgłoszone do realizacji w 2026 r. ze środków dotacji celowej z budżetu państwa w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

Realizacja programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w 2026 r.

W 2026 roku na realizację zaplanowanych zadań o charakterze obronnym Miastu Zamość przyznano dotację celową z budżetu państwa w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w łącznej wysokości **3 481 731,00 zł** z przeznaczeniem na realizację następujących zadań:

1) Przebudowa budowli ochronnej zlokalizowanej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 5 w Zamościu, ul. Szczebrzeska 102 – **kwota zadania: 820 000,00 zł,** Realizator zadania – Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 5 w Zamościu;
2) Przebudowa budowli ochronnej zlokalizowanej w Szkole Podstawowej nr 3 w Zamościu, ul. E. Orzeszkowej 43 – **kwota zadania: 520 000,00 zł,** Realizator zadania – Szkoła Podstawowa nr 3 w Zamościu;
3) Przebudowa budowli ochronnej zlokalizowanej w Bursie Międzyszkolnej nr 2 w Zamościu, ul. Szczebrzeska 41 – **kwota zadania: 341 731,00 zł,** Realizator zadania – Bursa Międzyszkolna nr 2 w Zamościu;
4) Przebudowa budowli ochronnej zlokalizowanej w Szkole Podstawowej nr 6 w Zamościu, ul. Orla 5 – **kwota zadania: 770 000,00 zł,** Realizator zadania – Szkoła Podstawowa nr 6 w Zamościu;
5) Opracowanie dokumentacji dotyczącej stanu obiektów budowlanych – Ekspertyzy Miejsc Ukrycia – **kwota zadania: 60 000,00 zł,** Realizator zadania – Miasto Zamość;
6) Zabezpieczenie potrzeb materiałowo-technicznych PSP na potrzeby wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz utrzymanie obiektów ochrony ludności, w tym doposażenie bazy magazynowej – **kwota zadania: 800 000,00 zł,** Realizator zadania – Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu;
7) Zapewnienie środków finansowych zabezpieczających bieżącą działalność i funkcjonowanie jednostek PSP w trybie stałej gotowości do działań, w tym wydatki związane z utrzymaniem sprzętu będącego na wyposażeniu podmiotów OLIOC (np.: koszt przeglądów, kalibracji, legalizacji, konserwacji, bieżącej eksploatacji, uzupełniania zużytych elementów) – **kwota zadania: 170 000,00 zł,** Realizator zadania - Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu;

Ekspertyzy Miejsc Doraźnego Schronienia

Miasto Zamość w marcu bieżącego roku zrealizowało w ramach wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2025 zadanie pn. **„Ekspertyzy miejsc doraźnego schronienia".** Zadanie zostało sfinansowane z dotacji celowej z budżetu państwa w kwocie

464 000,00 zł, na podstawie umowy zawartej w dniu 6 marca 2026 r. pomiędzy Wojewodą Lubelskim, a Miastem Zamość. Całkowita wartość zadania wyniosła 91 942,50 zł i wynikła z wyboru najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.
Celem przedsięwzięcia było przeprowadzenie szczegółowych analiz i ocen wytypowanych obiektów pod kątem możliwości ich wykorzystania jako miejsc doraźnego schronienia dla mieszkańców w sytuacjach zagrożenia.

W ramach zadania wykonano 23 ekspertyzy techniczne, które stanowią podstawę do dalszych działań związanych z poprawą systemu ochrony ludności na terenie miasta. Wyniki opracowań przyczynią się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz usprawnienia działań w zakresie reagowania kryzysowego i obrony cywilnej, a także posłużą do dalszych prac planistycznych i inwestycyjnych w tym obszarze.

Rozbudowa systemu ostrzegania i alarmowania

Miasto Zamość podjęło działania w zakresie rozbudowy systemu ostrzegania i alarmowania mieszkańców. Prezydent Miasta podpisał Porozumienie Nr 542/2026 z dnia 10.02.2026 r. z Wojewodą Lubelskim, dotyczące współpracy przy realizacji inwestycji obejmującej montaż oraz utrzymanie nowoczesnej infrastruktury alarmowej. Zadanie realizowane jest w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

W ramach projektu na terenie miasta zamontowane zostaną cyfrowe syreny alarmowe lub wymienione zostaną obecne urządzenia analogowe. System zostanie wyposażony także w nowoczesne urządzenia transmisji IP, zespoły antenowe oraz oprogramowanie umożliwiające sprawne zarządzanie ostrzeganiem mieszkańców.

Lubelski Urząd Wojewódzki dostarczy i uruchomi 22 syreny alarmowe wraz z osprzętem, które obejmą swoim zasięgiem całe miasto. Planowany termin zakończenia montażu to koniec 2026 roku. Informacje o lokalizacjach urządzeń zostaną przekazane mieszkańcom po zakończeniu prac.

Nowy system ostrzegania ma umożliwić sprawniejsze reagowanie w sytuacjach kryzysowych, takich jak gwałtowne zjawiska pogodowe, pożary, awarie techniczne czy inne nagłe zdarzenia zagrażające bezpieczeństwu. Skrócenie czasu przekazywania informacji ma bezpośrednio przełożyć się na szybszą reakcję zarówno mieszkańców, jak i służb ratunkowych. W efekcie inwestycja zwiększy gotowość operacyjną miasta i podniesie poziom ochrony mieszkańców w sytuacjach wymagających natychmiastowego działania.

Sprzęt łączności radiowej

Miasto Zamość otrzymało sprzęt łączności radiowej na potrzeby Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Sprzęt został sfinansowany z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej oraz przekazany w ramach umowy darowizny podpisanej 11 lutego 2026 r. przez Prezydenta Miasta Zamość z Wojewodą Lubelskim.

W skład przekazanego wyposażenia wchodzi 10 mobilnych radiotelefonów wraz z osprzętem oraz 1 radiotelefon stacjonarny z zasilaczem impulsowym z podtrzymaniem akumulatorowym. Wartość sprzętu wynosi 35 421,60 zł.

Urządzenia są wykorzystywane przez pracowników MCZK do prowadzenia nasłuchów w ramach systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności przed zagrożeniami z powietrza. Pracownicy zapewniają całodobową gotowość do prowadzenia nasłuchu radiowej sieci ostrzegania powietrznego oraz uczestniczą w cyklicznych treningach systemu powszechnego ostrzegania wojsk i alarmowania ludności cywilnej.

Radiotelefony będą także wykorzystywane do zapewnienia sprawnej i niezależnej łączności w sytuacjach kryzysowych, takich jak klęski żywiołowe, awarie infrastruktury czy zagrożenia dla bezpieczeństwa mieszkańców. Umożliwiają one szybką koordynację działań służb miejskich, ratowniczych oraz innych podmiotów zaangażowanych w reagowanie

kryzysowe, zwłaszcza w przypadku ograniczeń lub awarii standardowych sieci telekomunikacyjnych. Nowe wyposażenie zwiększa gotowość operacyjną miasta, usprawnia przepływ informacji oraz podnosi poziom bezpieczeństwa mieszkańców Zamościa.

3. Plany związane z kolejną edycją Programu OLiOC

Plany związane z realizacją kolejnej pięcioletniej edycji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, w latach 2027 – 2031

Trwają zaawansowane prace nad kluczowym dokumentem strategicznym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – rządowym „Programem Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2027–2031". Opracowanie programu stanowi odpowiedź na potrzebę kompleksowej reformy krajowego systemu bezpieczeństwa oraz operacyjne rozwinięcie zapisów Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Celem programu jest stworzenie stabilnych ram prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających skuteczną ochronę ludności oraz infrastruktury krytycznej państwa w obliczu współczesnych zagrożeń, w tym zagrożeń hybrydowych, militarnych i naturalnych. Istotnym założeniem dokumentu jest zapewnienie długofalowego, pięcioletniego finansowania zadań związanych z ochroną ludności i obroną cywilną na poziomie co najmniej 0,3% produktu krajowego brutto rocznie. Pozwoli to na odejście od działań doraźnych na rzecz systemowych inwestycji wzmacniających bezpieczeństwo państwa i jego mieszkańców.

Program będzie realizowany w sześciu głównych obszarach:

• **Budownictwo ochronne** – inwestycje związane z budową, modernizacją i projektowaniem obiektów zbiorowej ochrony, w tym schronów i miejsc ukrycia, oraz rozwój Centralnej Ewidencji Obiektów Zbiorowej Ochrony.

• **Personel i formacje obrony cywilnej** – określenie struktur organizacyjnych oraz zasad funkcjonowania personelu obrony cywilnej, a także procedur współpracy z Siłami Zbrojnymi RP i organizacjami pozarządowymi.

• **Systemy ostrzegania i łączności** – rozwój bezpiecznych systemów łączności, wykrywania zagrożeń i skażeń oraz nowoczesnych sieci alarmowania ludności.

• **Szkolenia i edukacja** – wdrożenie programu powszechnej edukacji w zakresie ochrony ludności, w tym organizacja Powszechnych Warsztatów Ochrony Ludności oraz przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych.

• **Wyposażenie i logistyka** – zakup specjalistycznego sprzętu budowlanego, transportowego, ratowniczego i medycznego na potrzeby służb ratowniczych, jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz innych podmiotów ochrony ludności.

• **Technologie dla ratownictwa** – rozwój nowoczesnych rozwiązań technologicznych zwiększających zdolności operacyjne służb ratowniczych oraz zapewniających ciągłość funkcjonowania kluczowych usług w sytuacjach kryzysowych.

Program stanowi bezpośrednie rozwinięcie założeń ustawy i angażuje jednostki samorządu terytorialnego, na które nałożono obowiązek planowania oraz realizacji inwestycji mających kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa mieszkańców.

W związku z trwającymi pracami nad przygotowaniem kolejnej edycji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2027–2031, w dniu 23 stycznia 2026 r. Prezydent Miasta Zamość przekazał Wojewodzie Lubelskiemu zestawienie zadań planowanych do realizacji w ramach strategicznych wieloletnich inwestycji budowlanych na lata 2026–2031 o łącznej wartości 77 650 000,00 zł.

W przedstawionym wykazie uwzględniono przedsięwzięcia dotyczące obiektów zbiorowej ochrony, obejmujące przebudowę 16 budowli ochronnych (miejsc ukrycia), remont i modernizację 23 miejsc doraźnego schronienia, a także adaptację budynku przy ul. Szczebrzeskiej 13a w Zamościu na potrzeby Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego wraz z magazynem ochrony ludności i obrony cywilnej. Zakres inwestycji obejmuje również wykonanie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym budowę ogrodzenia, parkingów, dróg dojazdowych oraz instalacji i przyłączy technicznych.

4. Zadania realizowane w ramach Programu OLiOC

Realizacja zadań wynikających z procedury SPO-13

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Zamość realizuje zadania wynikające z obowiązującej procedury SPO-13 w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców. Procedura SPO-13 określa praktyczne zasady reagowania na sytuacje zagrożeń i dotyczy alarmowania i ostrzegania ludności w systemie zarządzania kryzysowego i ochrony ludności.

Pracownicy Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego nieprzerwanie od września 2025 r. pełnią całodobowe dyżury 7 dni w tygodniu, obejmujące stały nasłuch i monitoring informacji o zagrożeniach, w tym zagrożeniach z powietrza. Dyżury te obejmują przyjmowanie, analizowanie i weryfikowanie sygnałów ostrzegawczych oraz podejmowanie natychmiastowych działań w sytuacjach wymagających uruchomienia systemu alarmowania ludności.

Ponadto systematycznie uczestniczą w cyklicznie przeprowadzanych treningach systemu powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności cywilnej, organizowanych przez Centrum Operacji Powietrznych Dowództwa Komponentu Powietrznego.

Działania na rzecz obrony cywilnej

W ramach przygotowań obronnych państwa opracowano Plan Organizacji i Funkcjonowania Zespołów Zastępczych Miejsc Szpitalnych oraz Plan udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa, które określają zasady organizacji dodatkowych miejsc udzielania pomocy medycznej oraz sposób funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w sytuacji zwiększonej liczby osób poszkodowanych.

Sporządzono także plany dotyczące organizacji i przygotowania systemu wsparcia przez państwo gospodarza (Host Nation Support – HNS) na terenie miasta Zamość, które określają zasady współpracy administracji samorządowej z innymi instytucjami w zakresie udzielania wsparcia logistycznego i organizacyjnego siłom sojuszniczym przebywającym lub przemieszczającym się przez teren miasta.

Miasto Zamość zaktualizowało Plan Dystrybucji Tabletek Jodku Potasu. Plan zawiera docelową ilość posiadanych TJP (stan na 31 marca 2026 roku wynosi 129 990 szt.), a także wytypowano punkty dystrybucji na terenie miasta (wskazano 18 punktów).

Ponadto Miasto Zamość uczestniczyło w ćwiczeniach zgrywających pod kryptonimem „ZAMOŚĆ-2025”, organizowanych przez Wojewodę Lubelskiego. W pierwszym etapie ćwiczeń sprawdzono procedury reagowania na zdarzenie radiacyjne, w tym organizację punktów dystrybucji oraz wydawanie tabletek jodku potasu. Drugi etap obejmował

przećwiczenie procedur związanych z ewakuacją pracowników Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego z budynku Delegatury w Zamościu. Ćwiczenia pozwoliły na weryfikację obowiązujących procedur oraz doskonalenie współpracy pomiędzy administracją publiczną i służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo.

II. Stan infrastruktury i zasobów

1. Miejsca schronienia i obiekty zbiorowej ochrony

W celu ochrony ludności przed zagrożeniami powstałymi w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń o charakterze terrorystycznym lub działań wojennych wykorzystuje się obiekty zbiorowej ochrony. Za budowle ochronne uznaje się wyłącznie obiekty budowlane, które spełniają albo po przebudowie lub dostosowaniu mogą spełniać warunki techniczne użytkowania i usytuowania, konieczne dla zapewnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony.

Obiekty Zbiorowej Ochrony – Budowle Ochronne:

- **SCHRON** uznany za budowlę ochronną obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażony w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne;

Wszystkie schrony zapewniają ochronę przed skutkami klęsk żywiołowych, odłamkami, obciążeniem zagruzowania, promieniowaniem gamma od opadu radioaktywnego, długotrwałym pożarem na zewnątrz, skutkami fali uderzeniowej wybuchu, falą uderzeniową w gruncie, skażeniami CHEM BIO i RAD, wstrząsem oddziałującym na konstrukcję oraz wyposażenie budowli ochronnej. A ponadto chronią przed oddziaływaniem fali uderzeniowej wywołującej obciążenie quasi-statyczne owartości:

KATEGORIA				
	S-0	**S-1**	**S-2**	**S-3**
fala uderzeniowa	60 kN/m2	100 kN/m2	200 kN/m2	300 kN/m2
nadciśnienie	0,03MPa	0,1MPa	0,2MPa	0,3MPa

- **UKRYCIE** uznany za budowlę ochronną obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji niehermetycznej.

Rozporządzenie z dnia 21.02.2025 r. w sprawie kryteriów uznawania obiektów budowlanych albo ich części za budowle ochronne (Dz. U. poz. 235) – dotyczy obiektów wcześniej klasyfikowanych jako ukrycie.

KATEGOTRIE UKRYĆ:

- U-1 -zapewniają ochronę przed skutkami klęsk żywiołowych, przed odłamkami, obciążeniem zagruzowania oraz zapewniają możliwość ewakuacji lub ratunku dla osób wewnątrz, a także ograniczenie pożaru i zadymienia wewnątrz;
- U-2 –ochrona U-1 + ochrona przed promieniowaniem gamma od opadu radioaktywnego, długotrwałym pożarem na zewnątrz;
- U-3 –ochrona U-1 + U-2 + skutkami fali uderzeniowej.

W Mieście Zamość w kwietniu 2025 roku Komenda Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu wspólnie z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego Miasta Zamość dokonali przegląd obiektów budowlanych dotyczących budowli ochronnych typu (U) – ukrycie. Liczba sprawdzonych budowli ochronnych wynosiła 16 obiektów.

Stanowisko Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu dot. spełniania warunków dla budowli ochronnych oraz stanowisko Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta Zamość dot. spełnienia wymogów dla budowli ochronnych zostało wydane na podstawie art. 91 ust. 9 w związku z art. 207 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, dotyczyło przede wszystkim:

- nie spełniania funkcji ochronnych w zakresie zabezpieczenia przed promieniowaniem przenikliwym gamma z opadu promieniotwórczego;
- nie spełniania funkcji ochronnych w zakresie zabezpieczenia przed długotrwałym oddziaływaniem zewnętrznym pożaru;
- nie spełniania funkcji ochronnych w zakresie zabezpieczenia przed skażeniem środowiska wewnętrznego;
- nie spełniania wymagań dodatkowych z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- nie spełniania wymagań w zakresie zabezpieczenia przed obciążeniami spowodowanymi zagruzowaniem oraz spadającymi elementami konstrukcji i wyposażenia obiektu budowlanego.

Konkluzja protokołów z przeprowadzonych oględzin była następująca - zakres spełniania funkcji ochronnych może być poddany dalszej analizie oraz weryfikacji w ramach innych ustaleń, analiz i ocen o charakterze eksperckim i technicznym. Ekspertyzy zostały przeprowadzone w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

Obiekty Zbiorowej Ochrony – **Miejsca Doraźnego Schronienia** to obiekty zbiorowej ochrony będące obiektami budowlanymi, przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi. Zorganizowanie miejsc doraźnego schronienia następuje w drodze: 1) nakazu przystosowania pomieszczeń budynków, garaży podziemnych, tuneli, budowli ziemnych, wykopów i tym podobnych obiektów do pełnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony; 2) wykonania miejsc

doraźnego schronienia przystosowanych do tymczasowego ukrycia ludności. Nakaz dla właściciela innego niż Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego wydaje się w drodze decyzji administracyjnej. Nakaz dla właściciela innego niż Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego wydaje się w drodze decyzji administracyjnej. Odwołanie od decyzji, wydanej przez:

1) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starostę –rozpatruje wojewoda;
2) wojewodę –rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Na potrzeby procesu inwentaryzacji opracowana została specjalna aplikacja na urządzenia mobilne (wraz z systemem opartym o serwer www). To w niej strażacy uzupełniali informacje o zinwentaryzowanych obiektach.

Na jej podstawie opracowana została darmowa aplikacja, z której można skorzystać za pośrednictwem przeglądarki internetowej po adresem **http://schrony.straz.gov.pl,** zarówno na komputerach stacjonarnych, laptopach, jak i urządzeniach mobilnych.

Aplikacja ma formę interaktywnej mapy, pozwala na łatwe i intuicyjne wyszukiwanie najbliższego miejsca schronienia w podziale na kategorie – miejsca doraźnego schronienia, ukrycia i schrony.

2. System alarmowania i łączności

Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 roku „o ochronie ludności i obronie cywilnej” wprowadza obowiązek podjęcia działań w zakresie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności spoczywa na tym organie administracji publicznej lub podmiocie ochrony ludności, który pierwszy powziął informację o wystąpieniu zagrożenia (art. 67 ust. 1), natomiast każdy, kto zauważy zdarzenie lub zjawisko mogące stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia, ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia o tym centrum powiadamiania ratunkowego albo właściwych służb lub podmiotów ratowniczych, a do czasu ich przybycia – udzielenia pomocy osobom znajdującym się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia lub zdrowia, jeżeli może jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia (art. 68).

Powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności następuje za pomocą systemu, w skład którego wchodzą w szczególności (art. 71):

- syreny alarmowe i urządzenia nagłaśniające,
- krajowe, regionalne i lokalne systemy ostrzegania,
- środki dystrybucji informacji należące do wydawców dzienników lokalnych i ogólnopolskich,
- kanały informacyjne nadawców programów radiowych i telewizyjnych,
- system Alert RCB,
- ostrzeżenie publiczne wysyłane w ramach technologii cyfrowych szybkiej transmisji,
- informacje zamieszczane w sieci Internet w oficjalnych serwisach informacyjnych.

Zainstalowany system to zespół urządzeń służących do alarmowania i ostrzegania ludności o zagrożeniach. Składa się z central sterujących oraz punktów alarmowych wyposażonych w elektroniczne syreny alarmowe, które zainstalowano w wytypowanych miejscach miasta.

Syreny instalowane są na słupach oświetleniowych, tramwajowych i istniejących budynkach miasta, w większości szkół oraz innych obiektach użyteczności publicznej.

Podstawową funkcją systemu alarmowania i ostrzegania ludności jest nadawanie akustycznych sygnałów alarmowych w przypadku wystąpienia zagrożenia dla mieszkańców. Ogłoszenie alarmu stanowi sygnał modulowany trwający trzy minuty, natomiast odwołanie alarmu sygnał ciągły nadawany w czasie trzech minut.

Poza alarmowaniem w sytuacji zagrożenia, system jest wykorzystywany w trakcie ćwiczeń i testów oraz w celu upamiętnienia ważnych wydarzeń, poprzez nadawanie sygnału treningowego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, uruchomienie testowe systemu musi być poprzedzone podaniem stosownej informacji do publicznej wiadomości z 24 godzinnym wyprzedzeniem, za pomocą środków masowego przekazu (radio, telewizja, strony internetowe).

Z uwagi na ograniczoną skuteczność sygnałów dźwiękowych, system syren alarmowych jest uzupełniony poprzez inne alternatywne sposoby komunikacji z mieszkańcami. W tym celu wykorzystywany jest Regionalny System Ostrzegania – RSO. Komunikaty i ostrzeżenia są przesyłane poprzez aplikacje dostępne bezpłatnie na telefony komórkowe i poprzez SMS-y. W przypadku poważnych zagrożeń dla mieszkańców komunikaty o zagrożeniach będą również publikowane w mediach oraz lokalnie z użyciem przenośnych środków powiadamiania (radiowozy, megafony).

Ustawa szczegółowo określiła obowiązki organów ochrony ludności w zakresie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania:

- wójt (burmistrz, **prezydent miasta**) odpowiada m.in. za powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach na obszarze gminy, a także utrzymanie gotowości gminnych elementów systemów wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach,
- do starosty należy m.in. organizowanie i utrzymanie powiatowych elementów systemów wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach,
- zadaniem wojewody jest m.in. organizowanie i współfinansowanie systemów wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach na obszarze województwa w sytuacjach zagrożeń, ocena ich funkcjonowania oraz powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach na obszarze województwa,

- do ministra właściwego do spraw wewnętrznych należy m.in. organizowanie i nadzorowanie systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach oraz żądanie przekazywania komunikatów.

Zadanie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach na obszarze powiatu (miasta) starosta (prezydent) wykonuje przy pomocy komendanta powiatowego (miejskiego) PSP. Przy pomocy tego systemu organy ochrony ludności, w zależności od potrzeb, mogą ogłaszać, odwoływać i przekazywać alarmy i komunikaty ostrzegawcze dla zagrożonej ludności.

W kontekście funkcjonowania systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania nie można pominąć wydanego na podstawie ustawy *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych*. Rozporządzenie to ustala dwa rodzaje alarmów:

- akustyczny – modulowany dźwięk syreny alarmowej lub zapowiedź słowna przekazywana za pomocą urządzenia nagłaśniającego,
- wizualny – żółty znak w kształcie równobocznego trójkąta, który prezentowany jest za pośrednictwem środków i urządzeń służących przekazowi obrazu,

oraz rodzaje komunikatów ostrzegawczych, do których należą:

- komunikat RSO przekazywany za pomocą aplikacji mobilnej umożliwiającej publikowanie komunikatów ostrzegawczych,
- komunikat przekazywany przez redaktorów dzienników oraz wydawców stron internetowych,
- komunikat przekazywany przez nadawcę programu radiowego i telewizyjnego oraz operatora ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej,
- alert RCB.

Rozporządzenie doprecyzowuje także, jakie czynności powinien podjąć terytorialny organ ochrony ludności stosownie do powstałego rodzaju zagrożenia. Należą do nich:

- ogłaszanie alarmu lub komunikatu ostrzegawczego,
- wskazanie obszaru, na którym wystąpiło lub może wystąpić zagrożenie,
- wydanie zaleceń dla ludności,
- określenie przewidywanego czasu trwania zagrożenia,
- przekazanie innych informacji istotnych dla skutecznego powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach.

Zapisy rozporządzenia (§ 6-8) określają czynności do wykonania po otrzymaniu informacji o zagrożeniu w celu ogłoszenia alarmu lub komunikatu ostrzegawczego dla ludności przebywającej na terenach zarządzanych lub administrowanych. Zobowiązują one:

- wójta (burmistrza, **prezydenta miasta**) do przekazania alarmu lub komunikatu ostrzegawczego podmiotom ochrony ludności właściwym dla miejsca wystąpienia zagrożenia,
- starostę (**prezydenta miasta na prawach powiatu**) do przekazania alarmu lub komunikatu ostrzegawczego organom ochrony ludności i podmiotom ochrony ludności właściwym dla miejsca wystąpienia zagrożenia,

- wojewodę do przekazania alarmu lub komunikatu ostrzegawczego organom ochrony ludności i podmiotom ochrony ludności właściwym dla miejsca wystąpienia zagrożenia.

Do Systemu Wczesnego Alarmowania i Ostrzegania należą syreny alarmowe umożliwiające powiadomienie ludności cywilnej o zaistniałych zagrożeniach.

Mając na uwadze zapisy art. 11 ust. 17, art. 13 ust. 22 *ustawy z dnia 5 grudnia 2024 roku o ochronie ludności i obronie cywilnej*, Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie wystosował w 2025 roku pismo do jednostek samorządu terytorialnego o planowanej na 2026 rok modernizacji systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania w zakresie:

- modernizacji istniejących elektronicznych syren alarmowych;
- montażu nowych elektronicznych syren alarmowych.

Po dokonaniu analizy i rozpoznaniu możliwych miejsc montażu syren alarmowych (umiejscowienie syren powinno być na budynkach użyteczności publicznej tj. budynkach należących do miasta lub na budynkach w których funkcjonują szkoły publiczne), wytypowano na terenie miasta Zamość 22 obiekty. Informacje przesłano do Wojewody Lubelskiego dnia 29 września 2025 roku. Obecnie miejski system alarmowania i ostrzegania ludności składa się 15 syren umiejscowionych na budynkach na terenie miasta Zamość.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zamość nr 55/2026 z dnia 18-02-2026 r. *w sprawie organizacji i sposobu funkcjonowania systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach na terenie miasta Zamość* uruchomiono proces modernizacji miejskiego systemu ostrzegania i alarmowania (SOiA), który funkcjonuje na bazie systemu wczesnego ostrzegania (SWO) oraz systemu wykrywania i alarmowania (SWA), opartego na Wojewódzkim Systemie Wczesnego Ostrzegania, Krajowym Systemie Wykrywania i Alarmowania (KSWiA) i systemie powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza (ODN). System SOiA na terenie miasta Zamość uwzględnia w pełni modernizacje systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania w zakresie istniejących syren alarmowych oraz montażu nowych elektronicznych syren.

W lutym 2026 roku Prezydent Miasta Zamościa podpisał porozumienie z Wojewodą Lubelskim o współpracy przy realizacji inwestycji obejmującej montaż oraz utrzymanie nowoczesnej infrastruktury alarmowej. Zadanie realizowane jest w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.

Lubelski Urząd Wojewódzki zgodnie z Porozumieniami z dnia 10 lutego 2026 roku pomiędzy Skarbem Państwa – Wojewodą Lubelskiem, a Miastem Zamość – Prezydentem Miasta Zamość zobowiązał się do dostarczenia, zamontowania oraz uruchomienia w obiektach sprzętu i infrastruktury systemu ostrzegania i alarmowania. Wszelkie koszty związane z realizacją zadania ponosi Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie.

Część środków, która została przyznana dla województwa lubelskiego w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, a jest to kwota ponad 296 milionów złotych, została przeznaczona na modernizację systemu i jednocześnie zakup nowych syren alarmowych. LUW w Lublinie zaplanował zakup ponad 440 takich syren.

W ramach projektu na terenie miasta zamontowane zostaną cyfrowe syreny alarmowe lub wymienione zostaną obecne urządzenia analogowe. System zostanie wyposażony także w nowoczesne urządzenia transmisji IP, zespoły antenowe oraz oprogramowanie umożliwiające sprawne zarządzanie ostrzeganiem mieszkańców.

Celem przebudowy Systemu Ostrzegania i Alarmowania (SOiA) jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa obywateli poprzez rozbudowę, modernizację i ujednolicenie systemu ostrzegania i alarmowania.

W dniu 31 marca 2026 roku podpisano porozumienia z 22 podmiotami z terenu miasta Zamość odnoszące się do współpracy w zakresie montażu, wykorzystania i utrzymania sprzętu wchodzącego w skład systemu ostrzegania i alarmowania oraz infrastruktury systemu ostrzegania i alarmowania.

Przedmiotem podpisanych porozumień jest zgoda na montaż syren cyfrowych lub wymiana analogowych syren alarmowych na cyfrowe, montaż zespołów antenowych, wyposażenie wybranych punktów w kompatybilny sprzęt i oprogramowanie, zakup urządzeń umożliwiających transmisję IP oraz ich wykorzystanie i utrzymanie jako sprzętu wchodzącego w skład systemu ostrzegania i alarmowania oraz infrastruktury systemu ostrzegania i alarmowania.

Lubelski Urząd Wojewódzki dostarczy i uruchomi 22 syreny alarmowe wraz z osprzętem, które obejmą swoim zasięgiem całe miasto. Planowany termin zakończenia montażu to koniec 2026 roku. Informacje o lokalizacjach urządzeń zostaną przekazane mieszkańcom po zakończeniu prac. Nowy system ostrzegania ma umożliwić sprawniejsze reagowanie w sytuacjach kryzysowych, takich jak gwałtowne zjawiska pogodowe, pożary, awarie techniczne czy inne nagłe zdarzenia zagrażające bezpieczeństwu. Skrócenie czasu przekazywania informacji ma bezpośrednio przełożyć się na szybszą reakcję zarówno mieszkańców, jak i służb ratunkowych. W efekcie inwestycja zwiększy gotowość operacyjną miasta i podniesie poziom ochrony mieszkańców w sytuacjach wymagających natychmiastowego działania.

Druga połowa 2026 roku przyniesie zmiany w ramach systemu ostrzegania i alarmowania poprzez zmodernizowanie i rozbudowę jego istniejących elementów. Stanowi on fundament pod budowę i rozwój ogólnokrajowego systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności.

3. Sieć radiowa łączności kryzysowej

Sieć radiowej łączności kryzysowej Wojewody Lubelskiego to system zarządzania kryzysowego podlegający Wojewódzkiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK) w Lublinie. Służy do koordynacji działań administracji rządowej, samorządowej i służb ratunkowych na wypadek sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych oraz zagrożeń militarnych. Dla zapewnienia bezpieczeństwa obywateli województwa lubelskiego utrzymywane są następujące zasoby i obiekty:

1. **Magazyny zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym przeciwpowodziowe** - są to magazyny zgromadzonych środków i narzędzi służących do zapobiegania powodziom i przeciwdziałania ich skutkom w wypadku wystąpienia powodzi.

2. **Systemy Wczesnego Alarmowania i Ostrzegania** - są to między innymi syreny alarmowe umożliwiające powiadomienie ludności cywilnej o zaistniałych zagrożeniach. Ich zadaniem jest:
    - zapewnienie prawidłowej realizacji zadań Wojewody w zakresie zapobiegania zagrożeniom chemicznym, radiacyjnym i skażeniom TSP, usuwania ich skutków oraz zapewnienia ochrony ludności z terenu województwa lubelskiego, w tym:
        - uzgadnianie planów obrony cywilnej powiatów w województwie lubelskim;
        - przygotowywanie pracowników jednostek samorządu terytorialnego, służb zespolonych oraz pracowników laboratoriów do przekazywania meldunków w ramach systemu wykrywania i alarmowania zgodnie z metodyką ATP 45-D;
        - opracowywanie planu dystrybucji tabletek jodku potasu w przypadku zdarzeń radiacyjnych w województwie lubelskim;
        - opracowywanie i aktualizacja "Wojewódzkiego planu postępowania awaryjnego na wypadek zdarzeń radiacyjnych".
3. **Sieć radiowej łączności kryzysowej Wojewody Lubelskiego**, której zadaniem jest:
    - utrzymanie sprawności i rozwój sieci radiowej łączności kryzysowej Wojewody Lubelskiego;
    - utrzymanie sprawności i rozwój Wojewódzkiego Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO) oraz Systemu Wykrywania i Alarmowania (SWA).
4. Opracowywanie **planów na wypadek zaistnienia różnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu obywateli województwa lubelskiego**.

System powszechnego ostrzegania wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza funkcjonuje w sposób ciągły w czasie pokoju oraz w czasie sytuacji kryzysowych i wojny (we wszystkich stanach funkcjonowania państwa). Zapewnia warunki do reagowania na zagrożenia i sytuacje kryzysowe powstałe w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej i państw sąsiednich. System organizuje się w celu uprzedzenia określonych elementów państwa o zagrożeniu dla stanów osobowych oraz elementów infrastruktury, stwarzanym przez środki napadu powietrznego (ŚNP) lub cywilne statki powietrzne (RENEGADE). Ostrzeganie wojsk i ludności cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza jest zadaniem realizowanym przez struktury organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej oraz Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji przy współudziale Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Za funkcjonowanie części cywilnej systemu odpowiada przedstawiciel instytucji upoważnionej, przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, do wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej w zakresie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach (Art. 15 pkt 3 *ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej).*

W przypadku otrzymania od Dyżurnego Operacyjnego Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego informacji o prawdopodobieństwie zagrożenia z powietrza lub uruchomienia treningu radiowego należy postępować zgodnie z treścią otrzymanej wiadomości. Uruchomienie procedury operacyjnej SPO-13 Ostrzeganie i Alarmowanie wojsk oraz ludności cywilnej o zagrożeniu uderzenia z powietrza, ujętej w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego wiąże się z następującymi działaniami:

- Monitorowanie - zorganizowany i ciągły proces obserwacji przestrzeni powietrznej z użyciem wydzielonych sił i środków, realizowany w celu pozyskania dokładnej charakterystyki zjawiska, zdarzenia lub obiektu w celu umożliwienia podjęcia właściwych decyzji i działań w czasie rzeczywistym.
- Ostrzeganie - działania mające na celu przekazanie komunikatów i informacji uprzedzających o prawdopodobnych lub potwierdzonych zagrożeniach i zalecających podjęcie działań zabezpieczających i ochronnych.
- Powiadamianie - przekazywanie, przy użyciu wszelkich dostępnych środków, określonych informacji do stanów osobowych w celu przystąpienia do określonego działania, zgodnie z wewnętrznymi procedurami, mającego na celu minimalizację skutków potencjalnych uderzeń z powietrza.
- Alarmowanie - działanie mające na celu natychmiastowe wprowadzenie (odwołanie) uprzednio określonego sygnału alarmowego zawierającego polecenie pilnego i zorganizowanego działania będącego wynikiem przewidywanego lub zaistniałego zagrożenia mogącego doprowadzić do sytuacji kryzysowej.

Naruszenie polskiej przestrzeni powietrznej przez kilkanaście dronów Federacji Rosyjskiej w nocy z 9 na 10 września 2025 roku, do którego doszło w czasie rosyjskich nalotów na cele położone na Ukrainie w ramach wojny rosyjsko-ukraińskiej spowodowało uruchomienie procedur operacyjnych ujętych w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego. Od rozpoczęcia pełnoskalowej inwazji Federacja Rosyjska prowadzi regularne naloty na tereny Ukrainy. Do ataków wykorzystuje bezzałogowe (głównie typu Shahed), pociski manewrujące oraz rakiety balistyczne i hipersoniczne.

W dniu 10 września 2025 roku Wojewoda Lubelski skierował pismo do jednostek samorządu terytorialnego z prośbą o uruchomienie całodobowych dyżurów Centr Zarządzania Kryzysowego w celu monitorowania sytuacji oraz prowadzenie nasłuchu radiowej sieci ostrzegania powietrznego zgodnie z procedura SPO-13 z Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego, jak również podjęcie działań w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa publicznego (zagrożenia uderzenia z powietrza).

Od dnia 25 września 2025 roku w związku z możliwymi działaniami hybrydowymi, a także naruszeniami przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej pracownicy Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego pełnią dyżury mające na celu zapewnienie całodobowej wymiany informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego z WCZK oraz gotowość do prowadzenia nasłuchu radiowej sieci ostrzegania powietrznego. Na dzień 1 sierpnia 2026 roku liczba komunikatów związanych z uruchomieniem procedury SPO-13 **wynosi 65.**

W związku z napiętą sytuacją na granicy Miasto Zamość w dniu 11 lutego 2026 roku otrzymało radiotelefony marki MOTOROLA (w ilości 10 sztuk) do utrzymania stałej łączności radiowej z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Lublinie w trakcie pełnienia dyżurów poza budynkiem Urzędu Miasta.

Miasto Zamość w dniu 12 lutego 2026 roku złożyło wniosek do MSWiA o wyrażenie zgody na podłączenie do podsystemu SBŁP-T zgodnie z §6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2025 roku „*w sprawie udziału służb i pozostałych podmiotów w budowie, utrzymaniu i rozwoju Systemu Bezpiecznej Łączności Państwowej oraz szczególnych warunków świadczenia usług telekomunikacyjnych w ramach tego systemu”*, dodatkowo czekamy na wydanie licencji CRUU TEA2 (pismo z dnia 24 marca 2026r.) niezbędnej do korzystania z systemu trankingowej łączności radiowej TETRA.

TETRA – to system trankingowej łączności radiotelefonicznej (komunikacji głosowej – szyfrowanej). W ramach SPOWoLC (System Powszechnego Ostrzegania Wojsk oraz Ludności Cywilnej o zagrożeniu uderzeniami z powietrza) służący do przekazywania komunikatów przez wojsko do strony cywilnej (RCB, WCZK) oraz docelowo do wszystkich służb dyżurnych w Siłach Zbrojnych RP.

TETRA (ang. *TErrestrial Trunked Radio*) to europejski standard cyfrowej łączności radiowej, stworzony z myślą o służbach ratowniczych, porządkowych i infrastrukturze krytycznej. Zapewnia błyskawiczne połączenia grupowe, najwyższy poziom szyfrowania oraz niezawodność, nawet gdy komercyjne sieci komórkowe ulegną awarii.

W ramach systemów ostrzegania użytkuje się także inne techniczne środki łączności służące do dystrybucji i odbioru komunikatów o zagrożeniu uderzeniem z powietrza tj. graficzne zobrazowanie rejonów zagrożonych oparte na usługach sieciowych w sieci Internet - aplikacja **Si Feniks.** Miasto Zamość w dniu 13 maja 2026 roku złożono wniosek o możliwość uzyskania dostępu (licencji) do w/w aplikacji działającej w ramach przekazywania komunikatów do części cywilnej systemu ostrzegania i alarmowania.

Aplikacja
FENIKS
Zgłaszanie potrzeb przez zweryfikowanych przedstawicieli administracji publicznej (np. gmin)
Możliwość weryfikacji, akceptacji i przekazania potrzeby do SZ RP
Rozpatrzenie potrzeby przez Dowództwo Operacji i zlecenie realizacji wskazanej jednostce wojskowej
Monitorowanie statusów realizacji zgłoszeń
Prostota i intuicyjność
9:41
SI FENIKS
Zaloguj się do swojego konta
Email
Hasło
Zapomniałeś hasła?
Zaloguj

Miasto Zamość realizuje zadania ustawowe z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa, w tym zadania z zakresu Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania poprzez system **SI Promień.** Wniosek o udostępnienie systemu złożono w dniu 12 sierpnia 2024 roku do Dowódca Komponentu Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni. System Si Promień wraz z Pakietem Grafiki Operacyjnej (PGO) został bezpłatnie udostępniony na okres od 01.08.2024 roku do 31.09.2029 roku. Oprogramowanie będzie wykorzystywane do prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów Systemu Wykrywania i Alarmowania na terenie miasta Zamość we współpracy z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie.

III. Szkolenia, ćwiczenia i przygotowanie kadrowe

Szkolenia i ćwiczenia stanowią sposoby podnoszenia odporności społecznej i przygotowania struktur państwowych na występowanie zróżnicowanych rodzajów zagrożeń rzutujących na najważniejsze wartości utylitarne (ludzkie zdrowie i życie, a także mienie i środowisko w zakresie niezbędnym do przeżycia ludzi w wymiarach biologicznym, bytowym i kulturowym). Tak więc zarówno szkolenia, jak i ćwiczenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej powinny służyć kształceniu, czyli rozwijaniu zasobów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych istotnych dla efektywnej realizacji zadań ochrony względem ludności. Zadania podzielono na powinności do zrealizowania zanim wystąpi zagrożenie oraz powinności oznaczające reakcję na to zagrożenie, w szczególności na zadania polegające na *(**Art. 4. pkt 1** ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej):*

a) „przygotowaniu organów administracji publicznej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym na podejmowaniu działań ukierunkowanych na zapewnienie ciągłości działania organów administracji publicznej i na organizowaniu szkoleń i ćwiczeń organów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności, przygotowujących do działania w przypadku wystąpienia zagrożenia, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia spójności działań militarnych i pozamilitarnych w obronie państwa;
b) przygotowaniu ludności do właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia zagrożenia przez zwiększanie świadomości zagrożeń i społecznej odporności;
c) działaniach związanych z możliwością wystąpienia zagrożenia;
d) działaniach związanych z wystąpieniem zagrożenia”.

Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej stanowią jeden z podstawowych filarów budowanego w Polsce systemu ochrony ludności. Podkreślone to zostało w Programie Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.

Dążąc do realizacji przyjętego celu strategicznego wskazano w Programie OLiOC 6 kluczowych obszarów zadaniowych. Obszar 4: Edukacja, szkolenia oraz baza i zaplecze szkoleniowe, tworzą działy:

- Edukacja,
- Szkolenia,
- Zapewnienie dostępności kierowców na potrzeby ochrony ludności i obrony narodowej,
- Publikacje i promocja,
- Promocja ochrony ludności i obrony narodowej,
- Badania i rozwój w obszarze ochrony ludności,
- Baza i zaplecze poligonowe.

Celem tego obszaru jest stworzenie odpornego społeczeństwa, zdolnego do zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w warunkach sytuacji kryzysowej oraz konfliktu zbrojnego, w tym dzięki posiadaniu własnych zapasów niezbędnych produktów, oraz zdolności do współdziałania z podmiotami OLiOC, a także zdolnych do aktywności w utrwalaniu własnych kompetencji na wypadek wystąpienia zagrożeń.

Art. 49. pkt 2 *(ustawy) Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przeprowadza się co najmniej:*

1) *dla osób pełniących funkcję terytorialnego organu ochrony ludności - w ciągu 3 miesięcy od dnia objęcia tej funkcji i następnie nie rzadziej niż raz na rok;*
2) *dla osób pełniących funkcję organu ochrony ludności innych niż wskazane w pkt 1 oraz dla wykonujących zadania związane z ochroną ludności lub obroną cywilną sekretarzy stanu i podsekretarzy stanu w urzędach obsługujących organy ochrony ludności - w ciągu 6 miesięcy od dnia objęcia tej funkcji albo stanowiska;*
3) *dla osób wykonujących zadania związane z ochroną ludności i obroną cywilną - nie rzadziej niż raz na rok;*
4) *dla osób posiadających przydziały mobilizacyjne obrony cywilnej - w ciągu 6 miesięcy od dnia otrzymania przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej.*

Akademia Pożarnicza w 2025 roku rozpoczęła realizację zadania pt. Wyższy Kurs Ochrony Ludności. Jest to szkolenie skierowane do starostów oraz prezydentów miast na prawach powiatu (WKOL-P). Kurs oparty jest na programie stanowiącym załącznik nr 3 do *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lutego 2025 r. w sprawie programów szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagań dla podmiotów prowadzących szkolenia.* Prezydent Miasta Zamość – Pan Rafał Zwolak uczestniczył w 2025 roku w kursie zasadniczym, a w 2026 roku w szkoleniu aktualizacyjnym. Głównym celem szkolenia jest aktualizacja i uzupełnienie wiedzy w kontekście zmieniających się uwarunkowań bezpieczeństwa.

Art. 50. pkt 2 *(ustawy) Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), pracowników urzędów administracji publicznej oraz członków i pracowników podmiotów ochrony ludności oraz organów jednostek pomocniczych gminy mogą być prowadzone przez uczelnie służb państwowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, instytuty badawcze Państwowej Straży Pożarnej, uczelnie nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej, szkoły, dla których organem założycielskim jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ośrodki szkolenia służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz inne uczelnie, związek ochotniczych straży pożarnych, a także przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z którymi kierownik urzędu albo podmiot ochrony ludności zawarł umowę na realizację tych szkoleń. Szkolenia dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) organizują wojewodowie.*

Szkolenia realizowane były z wykorzystaniem różnych metod tj. wykłady, warsztaty praktyczne, analiza rzeczywistych scenariuszy kryzysowych, ćwiczenia decyzyjne i praktyczne w odniesieniu do działania w sytuacji niedoboru zasobów i zdarzeń o charakterze masowym i długotrwałym.

W dniach 24 i 25 czerwca 2025 roku odbyło się szkolenie zasadnicze z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla kadry kierowniczej Urzędu Miasta Zamość oraz podmiotów ochrony cywilnej z terenu miasta. Szkolenie z akredytacją Akademii Pożarniczej przeprowadziła Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego.

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, Regionalny Ośrodek w Lublinie z siedzibą w Lublinie przeprowadził dla miasta Zamość szkolenie z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla 60 osób. Przeprowadzone szkolenie odbyło się w terminach: 30 września i 1 października oraz 8 i 9 października 2025 roku (po 2 dni dla każdej z grup - każda grupa do 30 osób). Szkolenie zostało zrealizowane w trzech modułach:

1) moduł teorii realizowany online w formie zajęć do odsłuchania (6 godzin - 1 dzień szkoleniowy);
2) dwa moduły praktyczne (dwa dni szkoleniowe po 6 godzin metodami aktywnymi – gra sytuacyjna, instruktaż, symulacje, praca na dokumentach).

W szkoleniu uczestniczyli Dyrektorzy, Kierownicy i pracownicy Urzędu Miasta, a także przedstawiciele jednostek organizacyjnych z terenu miasta Zamość.

W ramach działań edukacyjnych podpisano porozumienie pomiędzy Fundacją Polskiej Grupy Zbrojeniowej z siedzibą w Warszawie, a Miastem Zamość na organizację wydarzenia pn. „Łączy Nas Bezpieczeństwo", które odbyło się w dwóch terminach: w dniu 19 listopada 2025 roku oraz w dniu 4 grudnia 2025 roku w Zamościu. Celem w/w przedsięwzięcia było:

1) Podniesienie świadomości i kompetencji w zakresie bezpieczeństwa w życiu codziennym;
2) Zwiększenie bezpieczeństwa polskich rodzin poprzez praktyczną edukację w czterech obszarach:
a) „bezpieczne niebo nad domem" – jak reagować, gdy widzimy drony, edukacja w zakresie rozpoznawania i reagowania na sytuacje związane z użyciem dronów w przestrzeni publicznej lub nad prywatnymi posesjami;
b) „bezpieczeństwo fizyczne" – reagowanie w sytuacjach zagrożenia, pierwsza pomoc;
c) „bezpieczeństwo cyfrowe" – ochrona danych, dzieci i dorosłych przed cyberprzemocą, dezinformacją i oszustwami;
d) „bezpieczeństwo emocjonalne" – wzmocnienie więzi rodzinnych i umiejętność wspólnego reagowania w stresie.

Art. 53. pkt 1 *(ustawy) W celu weryfikacji gotowości i zwiększenia skuteczności wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz utrwalania wiedzy i umiejętności organy ochrony ludności przeprowadzają ćwiczenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.*

Na IV kwartał 2026 roku przewidziano przeprowadzenie ćwiczeń z zagadnieniami związanymi z obroną cywilną.

Podsumowując szkolenia oraz ćwiczenia ochrony ludności i obrony cywilnej należy postrzegać jako zorganizowany, wieloletni, systematyczny i logicznie powiązany ze sobą cykl przedsięwzięć, służących sprawdzeniu istniejących rozwiązań i/lub wdrożeniu nowych, wynikających z wniosków z poprzednich ćwiczeń, w celu utrzymania lub udoskonalenia działania całości lub części ćwiczącego system[1]. Ponadto budowanie świadomości społecznej odbywać się będzie w kolejnych miesiącach poprzez edukację społeczeństwa z zastosowaniem kampanii informacyjnych, treningów i ćwiczeń dla ludności cywilnej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi.

[1] Szkolenia i ćwiczenia jako forma edukacji społeczeństwa w zakresie OLiOC, Akademia Pożarnicza, Str. 32

IV. Współpraca z podmiotami ochrony ludności

Podmioty obrony cywilnej i ochrony ludności to instytucje, służby oraz organizacje powołane do realizacji zadań z zakresu ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska na wypadek klęsk żywiołowych, katastrof czy zagrożeń wojennych.

Podmioty wykonujące zadania ochrony ludności

Zadania ochrony ludności i obrony cywilnej są wykonywane przez organy ochrony ludności i obrony cywilnej oraz podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej, w zależności od rodzaju lub skali zagrożeń oraz właściwości tych organów lub podmiotów, na zasadach przewidzianych w ustawie oraz innych przepisach prawa.

1) **Organy ochrony ludności**

Terytorialnymi organami ochrony ludności są:

- wójt (burmistrz, **prezydent miasta**),
- starosta,
- wojewoda,
- minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Pozostałymi organami ochrony ludności są:

- marszałek województwa,
- minister kierujący działem administracji rządowej, któremu podlegają lub przez którego są nadzorowane.

2) **Podmioty ochrony ludności**

Podmiotami ochrony ludności są:

a) podmioty ustawowe - określone w ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej,
b) podmioty wyznaczone - w celu zapewnienia wykonania zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej właściwy miejscowo wójt (burmistrz, **prezydent miasta**), starosta lub marszałek województwa mogą wyznaczyć jako podmioty ochrony ludności podległe im jednostki organizacyjne i spółki prawa handlowego z większościowym udziałem jednostek sektora finansów publicznych, w których posiadają udziały,
c) podmioty, z którymi zostały zawarte porozumienia o wykonywaniu zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej, w celu zapewnienia wykonania zadań ochrony

ludności lub obrony cywilnej organy ochrony ludności mogą zawierać porozumienia o wykonywaniu zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej z:

- organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania ochrony ludności lub obrony cywilnej;
- podmiotami wskazanymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, realizującymi zadania ochrony ludności lub obrony cywilnej;
- podmiotami prognozującymi i monitorującymi zagrożenia;
- przedsiębiorcami i innymi podmiotami świadczącymi usługi pomocy doraźnej i pomocy humanitarnej;
- przedsiębiorstwami państwowymi lub spółkami prawa handlowego, w tym spółkami, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają udziały lub akcje;
- innymi podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą niezbędną do zapewnienia realizacji zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej.

d) podmioty uznane, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia wykonania zadań ochrony ludności lub obrony cywilnej, organy ochrony ludności mogą uznać za podmioty ochrony ludności podmioty wskazane w ppkt. c. Uznanie za podmiot ochrony ludności następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Wyznaczając jednostkę organizacyjną albo spółkę jako podmiot ochrony ludności, organ wyznaczający określa w szczególności zakres zadań podmiotu ochrony ludności i sposób współpracy podmiotu ochrony ludności z organem ochrony ludności.

Prezydent Miasta Zamość w 2025 roku w drodze zarządzenia wyznaczył na podmiot obrony cywilnej:

Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Zamościu do pełnienia funkcji podmiotu ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie Miasta Zamość - Zarządzenie nr 221/2025 z dnia 23 lipca 2025 roku.

Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Zamościu realizuje działania mające na celu:

1) zapewnienie transportu ludności z terenów objętych ewakuacją;

2) wsparcie w transporcie zasobów używanych w realizacji zadań związanych z sytuacją kryzysową i ochroną ludności (dostawy wody, żywności, zapasowe źródła energii);

3) zamieszczanie otrzymanych komunikatów i ostrzeżeń przygotowanych dla mieszkańców w systemach własnych w ramach ostrzegania i alarmowania;

4) zapewnienie nieprzerwanego funkcjonowania infrastruktury transportowej niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności;

5) utrzymywanie zasobów ochrony ludności niezbędnych do wykonywania nałożonych zadań ochrony ludności i obrony cywilnej;

6) udział w ćwiczeniach z zakresu ochrony ludności, obrony cywilnej stosownie do potrzeb;

7) inne zlecone przez Prezydenta Miasta w zależności od potrzeb wynikających z rodzaju występującego zagrożenia.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. w Zamościu do pełnienia funkcji podmiotu ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie Miasta Zamość - Zarządzenie nr 222/2025 z dnia 23 lipca 2025 roku.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zamościu realizuje działania mające na celu:

1) zapewnienie ciągłości zbiorowego zaopatrzenia w wodę odpowiedniej jakości i ilości, również w sytuacjach kryzysowych;

2) zapewnienie awaryjnych źródeł zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta;

3) współpracę przy opracowywaniu i aktualizowaniu planu zarządzania kryzysowego;

4) zapewnienie nieprzerwanego funkcjonowania infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej;

5) wsparcie przy realizacji działań w zakresie ewakuacji ludności, mienia i dóbr kultury z obszarów zagrożonych;

6) udział w działaniach związanych z usuwaniem skutków nadzwyczajnych zagrożeń wywołanych w szczególności przez powodzie, podtopienia lub nawalne opady deszczu;

7) utrzymywanie zasobów ochrony ludności niezbędnych do wykonywania nałożonych zadań ochrony ludności i obrony cywilnej;

8) opracowywanie i przekazywanie ostrzeżeń dla organu ochrony ludności i społeczeństwa w przypadku pojawienia się rzeczywistych zagrożeń dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną;

9) udział w ćwiczeniach z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej stosownie do potrzeb;

10) inne zlecone przez Prezydenta Miasta w zależności od potrzeb wynikających z rodzaju występującego zagrożenia.

Prezydent Miasta Zamość w 2026 roku w drodze zarządzenia wyznaczył na podmiot ochrony ludności i obrony cywilnej:

Placówki oświatowe oraz instytucje kultury jako podmioty ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie Miasta Zamość - Zarządzenie nr 136/2026 z dnia 21 maja 2026 roku.

Placówki oświaty oraz instytucje kultury, które zostały wymienione realizują działania mające na celu:

1) organizacja miejsc ewakuacji i przyjęcia ludności, obejmująca przygotowanie, dostosowanie oraz utrzymanie budynków zapewniających tymczasowe schronienie, a także zapewnienie sprawnego przebiegu ewakuacji i bezpiecznego zakwaterowania ludności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej;

2) edukacja społeczeństwa w zakresie umiejętności przetrwania w sytuacjach kryzysowych poprzez informowanie i instruowanie oraz promowanie bezpiecznych zachowań w sytuacji zagrożenia;

3) współpraca z innymi podmiotami w zakresie ochrony ludności;

4) zamieszczanie otrzymanych komunikatów i ostrzeżeń przygotowanych dla mieszkańców w systemach własnych w ramach ostrzegania i alarmowania;

5) utrzymywanie zasobów ochrony ludności niezbędnych do wykonywania nałożonych zadań ochrony ludności i obrony cywilnej;

6) udział w ćwiczeniach z zakresu ochrony ludności, obrony cywilnej stosownie do potrzeb;

7) inne zlecone przez Prezydenta Miasta w zależności od potrzeb wynikających z rodzaju występującego zagrożenia na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej.

V. Krajowy Plan Ewakuacji

Przygotowanie miasta do realizacji zadań ewakuacji ludności w ramach ochrony ludności i obrony cywilnej

Przygotowanie szczegółowego sposobu realizacji działań w zakresie ewakuacji ludności oraz zabezpieczenia mienia wynika z *ustawy z 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej*. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu ewakuacji ludności oraz zabezpieczenia mienia w określa sposób ewakuacji ludności oraz zabezpieczenia mienia w przypadku zarządzenia ewakuacji ludności zamieszkującej wskazany obszar, w szczególności z rejonów zagrożonych niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych. Ewakuację ludności przeprowadza się w sposób uwzględniający czynniki takie jak.:

- weryfikację planu ewakuacji ludności w zależności od rodzaju zagrożenia i przyjętych kierunków ewakuacji;
- alarmowanie personelu i zespołu ds. ewakuacji przeznaczonych do jej organizowania i prowadzenia;
- informowanie ludności o zarządzonej ewakuacji, miejscach koncentracji i rodzajach środków transportu oraz o kierunkach przemieszczania;
- kierowanie ewakuacją ludności, z uwzględnieniem zadań zespołów wspomagających procesy planowania, organizowania, koordynowania i nadzoru jej przebiegu; samoewakuację ludności;
- prowadzenie spisu ludności, dóbr kultury i mienia ewakuowanych przygotowanymi środkami transportu;
- przyjęcie i ewidencję ewakuowanej ludności w wyznaczonych miejscach czasowego pobytu oraz zapewnienie bezpiecznego powrotu do miejsc zamieszkania.

Odnosząc się do zabezpieczenia mienia rozporządzenie zakłada działania obejmujące zabezpieczenie szczególnie ważnych obiektów nieruchomych, w tym zabytków wyznaczonych w planach ochrony dóbr kultury na czas wojny; przygotowanie do przemieszczenia zwierząt i innego najcenniejszego mienia i uprzednio wyznaczonych ruchomych dóbr kultury oraz zabezpieczenie dóbr kultury przed uszkodzeniem na czas transportu, w razie konieczności udokumentowanie ich stanu oraz prowadzenie ewidencji, załadunek, przewóz do wyznaczonych miejsc oraz rozładunek i zdeponowanie do bezpiecznego przechowania.

Zgodnie z nowymi przepisami, wójt (burmistrz, **prezydent miasta**) na obszarze zagrożenia musi niezwłocznie podjąć działania związane z przygotowaniem do ewakuacji. Do jego zadań należy m.in. ustalenie obszarów pierwszej ewakuacji, oszacowanie liczby osób do ewakuacji, w tym szczególnie tych potrzebujących transportu, wyznaczenie głównych dróg i linii kolejowych do ewakuacji oraz lokalizacji punktów zbiórki i ich oznakowania. Ponadto musi wyznaczyć zasoby obrony cywilnej, środki transportu, a także opracować sposób zabezpieczenia najcenniejszego mienia i dóbr kultury. Jest też odpowiedzialny za skuteczne powiadamianie ludności, upublicznianie komunikatów ostrzegawczych oraz identyfikację potrzeb wsparcia od organów wyższego szczebla. Wszystkie te działania mają na celu zapewnienie sprawnej i skutecznej ewakuacji w sytuacji zagrożenia.

W rozporządzeniu zwrócono uwagę na dezinformację - podczas organizowania ewakuacji ludności odpowiedni organ prowadzi działania przeciwdziałające dezinformacji i powstaniu paniki, a także ograniczenie niekontrolowanego przemieszczania się ludności, w szczególności w kierunkach, gdzie wystąpiło zagrożenie.

W 2025 r. Miasto uczestniczyło w opracowaniu wkładu do Wojewódzkiego Planu Ewakuacji Ludności, realizując zadania wynikające z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

W ramach prowadzonych prac dokonano kompleksowej analizy możliwości organizacji i przeprowadzenia ewakuacji ludności z terenu miasta. Opracowanie obejmowało między innymi:

- określenie struktur kierowania procesem ewakuacji,
- analizę liczby mieszkańców przewidzianych do ewakuacji wraz z określeniem grup wymagających wsparcia podczas przemieszczania,
- identyfikację placówek opiekuńczych, leczniczych oraz innych obiektów, w których przebywają osoby o ograniczonej zdolności poruszania się,
- inwentaryzację dostępnych środków transportu drogowego oraz innych potencjalnych środków transportu możliwych do wykorzystania podczas ewakuacji,
- wyznaczenie planowanych tras i szlaków komunikacyjnych,
- określenie punktów zbiórki ludności oraz punktów organizowanych na trasach przemieszczania się,
- zaplanowanie zabezpieczenia porządkowo-ochronnego i organizacji ruchu,
- określenie zasobów zabezpieczenia medyczno-sanitarnego i technicznego,
- identyfikację podmiotów wspierających działania ewakuacyjne, w tym podmiotów zapewniających wsparcie logistyczne,
- wskazanie organizacji pozarządowych i wolontariackich mogących uczestniczyć w działaniach pomocowych,
- przygotowanie zestawienia miejsc czasowego pobytu oraz docelowego schronienia ludności.

W treść opracowania dokonano szacowania liczby mieszkańców objętych planowaniem ewakuacji. Zgodnie z przyjętą metodyką założono, że około 70% ludności będzie zdolne do przeprowadzenia samoewakuacji, natomiast około 30% mieszkańców może wymagać wsparcia organizacyjnego, transportowego lub opiekuńczego.

Prace realizowano przy współudziale miejskich jednostek organizacyjnych, służb, inspekcji i straży, podmiotów leczniczych, jednostek pomocy społecznej, placówek oświatowych oraz innych instytucji posiadających zasoby możliwe do wykorzystania w przypadku przeprowadzenia ewakuacji ludności.

Opracowany wkład do Wojewódzkiego Planu Ewakuacji stanowi istotny element budowania gotowości miasta do reagowania na sytuacje kryzysowe oraz realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

VI. Przygotowanie i wykorzystanie podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 października 2023 r. w sprawie przygotowania i wykorzystania podmiotów leczniczych na potrzeby obronne państwa opracowano „*plan udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa. …*”

W razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny zasadniczej struktury organizacyjne systemu ochrony zdrowia czasu pokoju, uzupełnione o elementy pozwalające na zwiększenie jej możliwości, zdolności i gotowości oraz umożliwiające szybkie przejście podmiotów leczniczych do działań w sytuacjach wymagających udzielania zwiększonej liczby świadczeń zdrowotnych. Plan udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa to dokument określający, jak placówki medyczne przekształcają swoją strukturę w sytuacjach kryzysowych lub w czasie wojny. Określa on procedury, zasoby kadrowe oraz liczbę łóżek.

Wojewoda określa planowaną na potrzeby obronne państwa w województwie liczbę łóżek szpitalnych, która musi wynosić nie mniej niż 75 łóżek na 10 tysięcy mieszkańców województwa. Zadania w zakresie udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne

OPUBLIKOWANE 03 MARCA 2025

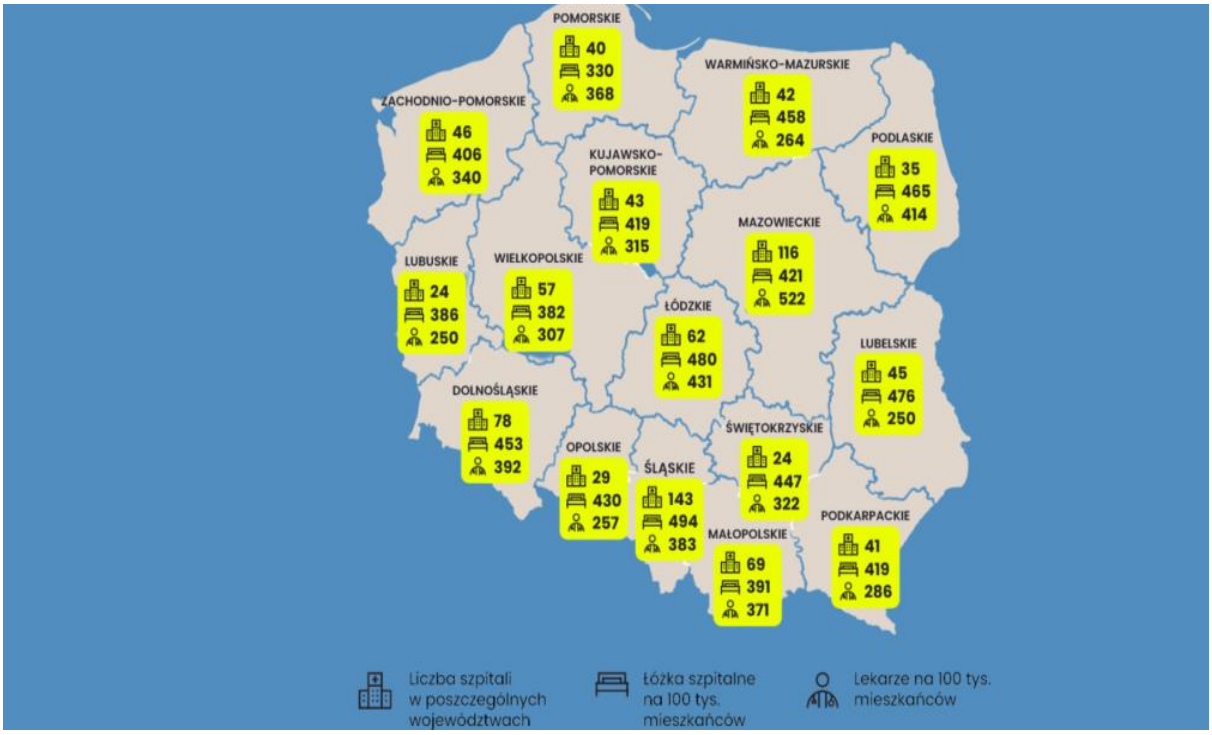

państwa na jednostki samorządu terytorialnego nakłada w drodze zarządzenia wojewoda właściwy terytorialnie dla miejsca realizacji nakładanego zadania.

W procesie planowania określonej liczby łóżek szpitalnych uwzględnia się w pierwszej kolejności wykorzystanie istniejących łóżek szpitalnych w szpitalach oraz przygotowanie do zwiększenia ich liczby. W ramach zapewnienia udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa planuje się również wydzielenie łóżek szpitalnych na potrzeby służb mundurowych.

Podmioty lecznicze, w przypadku których nałożony obowiązek realizacji zadań na potrzeby obronne państwa dotyczy tylko części działalności danego podmiotu leczniczego w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, w części działalności nieobjętej obowiązkiem realizacji zadań na potrzeby obronne państwa, udzielają świadczeń zdrowotnych – w miarę możliwości – w takim zakresie jak w czasie pokoju.

Plan sporządzany przez organ jednostki samorządu terytorialnego jest planem zbiorczym w odniesieniu do planów sporządzanych przez podmioty lecznicze utworzone/prowadzone przez daną jednostkę – tj. plan zbiorczy jest sporządzany w oparciu o poszczególne plany otrzymane z tych podmiotów leczniczych.

Plan zawiera syntetyczne informacje o zadaniach realizowanych przez podmioty lecznicze na potrzeby obronne państwa w zakresie udzielania świadczeń szpitalnych, z wyszczególnieniem planowanej liczby łóżek szpitalnych, w tym z podziałem na łóżka w oddziałach o profilu zabiegowym, zachowawczym, psychiatrycznym i rehabilitacyjnym.

Plan zatwierdza **Wojewoda**. Plan udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa sporządzony przez Prezydenta Miasta Zamość został wykonany w czerwcu 2025 roku, zgodnie z „*Zarządzeniem nr 89 Wojewody Lubelskiego z dnia 7 kwietnia 2025 roku w sprawie nałożenia zadań obronnych na jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w zakresie udzielania świadczeń szpitalnych na potrzeby obronne państwa",* Plan został zatwierdzony przez Pana Krzysztofa Komorskiego - Wojewodę Lubelskiego w dniu 25 lipca 2025 roku. Podmiotem leczniczym realizującym zadania na potrzeby obronne państwa na terenie miasta Zamość jest Zamojski Szpital Niepubliczny Sp. z o. o. w Zamościu.

Plan podlega corocznej aktualizacji według stanu na dzień 31 marca danego roku, co też uczyniono w 2026 roku, zgodnie z wytycznymi Wojewody Lubelskiego.

Zastępcze miejsca szpitalne, obok planowanej bazy szpitalnej (zwiększonej liczby łóżek szpitalnych), są zasadniczym elementem przygotowań sektora ochrony zdrowia do medycznego zabezpieczenia zwiększonej liczby poszkodowanych, rannych i chorych w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Zastępcze miejsca szpitalne to przygotowane i wyposażone miejsca do leżenia w wyznaczonych pomieszczeniach lub budynkach. Zwiększają możliwości niesienia pomocy medycznej ludności, a przede wszystkim umożliwiają szybkie zwolnienie łóżek szpitalnych oraz stanowią uzupełnienie potencjału łóżek szpitalnych zaplanowanych na potrzeby obronne państwa w podmiotach leczniczych. Przewidziane są do:

- udzielania świadczeń zdrowotnych poszkodowanym, rannym i chorym niewymagającym przyjęcia do szpitala, oczekującym na przyjęcie do szpitala

lub transport zgodnie ze wskazaniami medycznymi, po zabiegach operacyjnych, niewymagającym pobytu w szpitalu oraz pacjentom, u których proces leczenia, rekonwalescencji i rehabilitacji może być kontynuowany w trybie innym niż pobyt w szpitalu,

– zapewnienia leczenia objawowego oraz pielęgnacji pacjentów w stanach terminalnych.

Zastępcze miejsca szpitalne funkcjonują w zespołach ZMSz, w obrębie których zapewnia się co najmniej obszar segregacji medycznej, punkt rejestracji i przyjęć, punkt udzielania świadczeń zdrowotnych oraz pomieszczenia dla chorych.

Wojewoda w zarządzeniu określa liczbę, wielkość i lokalizację ZMSz na terenie województwa, w uzgodnieniu z miejscowym starostą, prezydentem miasta na prawach powiatu.

Organ jednostki samorządu terytorialnego odpowiadający za tworzenie zespołów ZMSz wyznacza podmiot leczniczy właściwy w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych w zespole ZMSz. Sporządzone Plany zatwierdza **Wojewoda**.

Plan pozostaje w dyspozycji:

a) organu samorządu terytorialnego tworzącego zespół ZMSz (wójt, burmistrz, prezydent miasta, **prezydent miasta na prawach powiatu**) – całość planu w wersji papierowej;
b) podmiotu leczniczego zabezpieczającego funkcjonowanie zespołu ZMSz – wyłącznie załącznik dotyczący zespołu ZMSz, za który odpowiada wyznaczony podmiot leczniczy przekazany przez organ, o którym mowa w ppkt. a w wersji papierowej.
c) wojewody i właściwego miejscowo starosty **(**tylko wypis z planu).

ZASTĘPCZE MIEJSCA SZPITALNE

Zgodnie z „*Zarządzeniem nr 50 Wojewody Lubelskiego z dnia 26 lutego 2025 roku w sprawie tworzenia zespołów zastępczych miejsc szpitalnych (ZMSz) na potrzeby obronne państwa na terenie województwa lubelskiego”* w czerwcu 2025 roku został wykonany Plan Organizacji i Funkcjonowania Zespołów Zastępczych Miejsc Szpitalnych na potrzeby obronne państwa na terenie miasta Zamość. Plan został zatwierdzony przez Pana Krzysztofa Komorskiego - Wojewodę Lubelskiego w dniu 25 lipca 2025 roku. W decyzji z dnia 27 sierpnia 2025 roku Wojewoda Lubelski nałożył na Zamojski Szpital Niepubliczny Sp. z o. o. w Zamościu obowiązek realizacji zadania obronnego w razie wystąpienia zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa oraz w czasie wojny w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych w Zespołach Zastępczych Miejsc Szpitalnych na terenie miasta Zamość. W załączniku nr 1 do w/w Decyzji, Wojewoda Lubelski stwierdził, że na terenie miasta Zamość utworzono dwa Zespoły ZMSz.

Plan podlega corocznej aktualizacji według stanu na dzień 31 marca danego roku, co też uczyniono w 2026 roku, zgodnie z wytycznymi Wojewody Lubelskiego.

VII. Ocena stanu przygotowań

Od 2022 roku nie było w Polsce jasno określonego systemu sprecyzowanych zadań, struktur oraz działań wynikających ze strategii organizacji ochrony ludności i obrony cywilnej. Za czynnik decydujący należy uznać ogólny brak koncepcji funkcjonowania całego systemu ochrony i obrony cywilnej, w szczególności w wymiarze prawnym oraz efektywnego mechanizmu jego finansowania. Znalazło to odzwierciedlenie, m.in. w wieloletnich zaniedbaniach w zakresie konserwacji i budowy schronów i ukryć, a także braku wdrożenia odpowiednich standardów budowlanych dla nowopowstających wielorodzinnych budynków mieszkalnych i obiektów publicznych. Brak inwestycji w budowle ochronne w konsekwencji doprowadził do ograniczenia możliwości w zakresie zapewniania obywatelom miejsc schronienia na wypadek wystąpienia zagrożeń o masowym charakterze. Występuje ponadto stosunkowo niska świadomość społeczna na temat potencjalnych zagrożeń oraz sposobów reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Wdrażanie w latach 2025-2026 pierwszego Programu OLiOC oraz planowanie następnych 5 – letnich Programów OLiOC ustabilizuje działania w zakresie finansowania zadań na poziomie samorządowym. Realizacja zadań ochrony ludności i obrony cywilnej uwzględnia priorytety w zakresie wzmacniania odporności infrastruktury i zasobów, w tym na zagrożenia czasu wojny, poprzez zapewnienie utrzymania ciągłości ich funkcjonalności i ustalenie sposobów jej przywracania w przypadku uszkodzenia bądź zniszczenia, m. in. przez ich zastępowalność oraz zdolność do uruchamiania alternatywnych usług dla zagrożonej ludności.

Podjęte zostały działania ukierunkowane na włączenie się do Systemu Bezpiecznej Łączności Państwowej (SBŁP), zapewniającego interoperacyjność z systemami ostrzegania i alarmowania ludności, a ponadto zintegrowanie łączności resortu spraw wewnętrznych. SBŁP zapewni wymianę informacji pomiędzy organami odpowiedzialnymi za realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, bezpieczeństwa państwa, ochrony porządku publicznego, ratownictwa, ochrony ludności i obrony cywilnej.

Przyjęte zostały kierunki działania służące wzmocnieniu, rozwojowi i modernizacji systemów wczesnego ostrzegania i alarmowania oraz przekształcenia ich we wspólny system wspomagający informowanie ludności w czasie rzeczywistym.

Na zlecenie Prezydenta Miasta albo wojewody, organy nadzoru budowlanego i Komenda Miejska PSP prowadziły proces sprawdzania obiektów zbiorowej ochrony, w szczególności budowli ochronnych. W wyniku tych działań, właściciele i zarządcy obiektów otrzymali kluczową informację o koniecznej modernizacji lub remoncie obiektów, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami i kryteriami technicznymi. Dodatkowo przeprowadzono ekspertyzy techniczne, które pozwoliły na oszacowanie kosztów i zgłoszenie zapotrzebowania za pośrednictwem Wojewody na środki finansowe w ramach Programu OLiOC.

Stworzenie odpornego społeczeństwa, zdolnego do zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w warunkach sytuacji kryzysowej oraz konfliktu zbrojnego, w tym dzięki posiadaniu własnych zapasów niezbędnych produktów, oraz zdolności do współdziałania z podmiotami OLiOC, a także zdolnych do aktywności w utrwalaniu

własnych kompetencji na wypadek wystąpienia zagrożeń. Proces ten zainicjowany został poprzez działania edukacyjne i szkoleniowe dla różnych grup odbiorców, w tym: dla kadry kierowniczej administracji publicznej, kierownictwa podmiotów i personelu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz dla lokalnych mieszkańców.

VIII. Kierunki działań na kolejne lata

Celem funkcjonowania systemu ochrony ludności jest zapewnienie bezpieczeństwa ludności przez ochronę życia i zdrowia ludzi, mienia, w tym zwierząt, infrastruktury niezbędnej do zaspokojenia potrzeb bytowych, dóbr kultury i środowiska w sytuacji zagrożenia. System ochrony ludności funkcjonuje w czasie pokoju, a w czasie stanu wojennego i w czasie wojny przekształca się w system obrony cywilnej. Kluczowe cele systemu ochrony ludności uznane za priorytetowe na lata 2027-2031:

1) zapewnienie wyszkolonego personelu do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej,
2) zapewnienie ciągłości dostarczania podstawowych usług oraz zasobów w sytuacji zagrożenia, z uwzględnieniem odporności i zastępowalności zasobów,
3) zapewnienie wyposażenia dla organów i podmiotów ochrony ludności, w tym wyposażenia ochronnego do działania w czasie wojny i ewakuacji ludności, mienia i ruchomych dóbr kultury,
4) stworzenie i rozwój systemu bezpiecznej łączności, wykrywania, ostrzegania i alarmowania oraz wymiany informacji i środków cyberbezpieczeństwa,
5) odbudowa systemu infrastruktury ochronnej, w tym tworzenie obiektów zbiorowej ochrony i punktów schronienia, z uwzględnieniem lokalizacji i gęstości infrastruktury ochronnej,
6) edukacja ludności w zakresie zachowania się w sytuacji zagrożenia oraz przeciwdziałanie dezinformacji i budowanie odporności społecznej w warunkach wojny kognitywnej,
7) zapewnienie zabezpieczenia medycznego na wypadek sytuacji kryzysowych i wojny.

IX. Podsumowanie

System Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (OLiOC) ma na celu zapewnienie przetrwania ludności oraz utrzymanie podstawowych funkcji życiowych i usług w sytuacjach ekstremalnych, takich jak powódź, pożar, długotrwały blackout, skażenie chemiczne lub biologiczne, atak zbrojny, działania dywersyjne czy masowa dezinformacja. W praktyce OLiOC łączy trzy główne elementy:

- planowanie i przygotowanie przed wystąpieniem kryzysu,
- efektywne działanie w trakcie zdarzenia,
- odtwarzanie zdolności po kryzysie.

Jeśli po wystąpieniu poważnego zdarzenia mieszkańcy mają dostęp do wody pitnej, informacji, schronienia, pomocy medycznej, transportu oraz utrzymanego porządku publicznego – oznacza to, że system działa skutecznie. Ochrona ludności obejmuje szeroki zakres działań związanych z budowaniem świadomości, procedur oraz gromadzeniem zaopatrzenia niezbędnego do ochrony życia i zdrowia ludzi, mienia, infrastruktury krytycznej, dóbr kultury oraz środowiska w sytuacjach kryzysowych.

Obrona cywilna (zgodnie z art. 117 ustawy oraz art. 61 lit. a Pierwszego Protokołu dodatkowego do Konwencji genewskich z 1949 r.) koncentruje się przede wszystkim na czynnościach ratowniczych (ratownictwo, odkażanie, służby medyczne, pierwsza pomoc, opieka religijna), gaśniczych oraz przygotowaniu i utrzymaniu schronów.

Budżet Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej wynosił w 2025 roku 16,7 mld zł, natomiast w 2026 roku wzrósł do 17,2 mld zł. Znaczące środki trafiły również do Państwowej Straży Pożarnej, która stanowi jeden z najważniejszych filarów systemu ochrony ludności.